

TEATR NARODOWY

Komunikat prasowy
20.11.2023

Sezon 2023/2024

Fredro. Rok Jubileuszowy

reżyseria: Jan Englert

premiera: Sala Bogusławskiego, 1 grudnia 2023, godz. 19:00

W roku 2023 świętujemy dwieście trzydziestą rocznicę urodzin Aleksandra Fredry – autora od swego oficjalnego debiutu związanego z Teatrem Narodowym. Z tej okazji przygotowaliśmy widowisko *Fredro. Rok Jubileuszowy* w reżyserii Jana Englerta, poświęcone osobie i twórczości największego polskiego komediopisarza. Premiera – 1 grudnia na dużej scenie Teatru.

To opowieść o człowieku, który na progu dorosłości doświadczył okrucieństw i bezwzględności wojny, po czym chwycił za pióro, aby pisać... komedie, rozbrajać rzeczywistość przenikliwą analizą duszy ludzkiej, zderzeniami pełnokrwistych charakterów, humorem. To też opowieść o Fredrze starzejącym się, refleksyjnym, odsądzanym od czci i wiary, stawianym na pomnikach i przed sądem. I wreszcie historia pisarza, który pod głosami krytyków wycofuje się w melancholię i milczenie – przez ponad trzy ostatnie dekady życia co prawda tworzy, ale już nie publikuje.

Widowisko powstaje na podstawie opartego na dokumentach i tekstach literackich scenariusza Jana Englerta, Tomasza Kubikowskiego i Wojciecha Majcherka. Nie pada w nim ani jedno słowo, które nie pochodziłoby od Fredry albo osób najrozmaiciej go oceniających: począwszy od Seweryna Goszczyńskiego, przez Marię Dąbrowską, do Jarosława Marka Rymkiewicza czy dzisiejszej uczennicy. O recepcji dramtopisarza zaświadczą nie tylko aktorzy na scenie, ale również ich wielcy poprzednicy w rolach Fredrowskich; będziemy mieli okazję zobaczyć ich na taśmie filmowej.

Jan Englert wielokrotnie mierzył się z twórczością Fredry. Mówił, że pracując nad jego utworami czuje się tak, jakby wchodził do czystego strumienia – polszczyzny, wiersza i prozy, humoru. Grał w jego sztukach, jak i przygotowywał ich reżyserskie interpretacje na scenach dramatycznych oraz w Teatrze Telewizji. Był Albinem w telewizyjnych *Ślubach panieńskich* zrealizowanych przez Ireneusza Kanickiego (1966), Ludmirem w *Panu Jowialskim* w inscenizacji Jerzego Kreczmara w Teatrze Współczesnym w Warszawie (1977), na deskach warszawskiego Teatru Polskiego zagrał Gustawa w *Ślubach panieńskich* w reżyserii Andrzeja Łapickiego (1984, wersja telewizyjna – 1985). Nad Fredrą pracował także ze studentami – przygotował przedstawienie dyplomowe warszawskiej PWST – *Fredraszki* na motywach *Dożywocie*, *Zemsty*, *Pana Jowialskiego*, *Męża i żony* (1990). Na scenie Narodowego trzykrotnie sięgał po twórczość komediopisarza. Zrealizował *Dożywocie* (2001; zagrał w nim Łatkę), *Śluby panieńskie* (2007; wcielił się w postać Radosta) i *Fredraszki* (2014) według napisanego z Tomaszem Kubikowskim scenariusza na podstawie wielu utworów dramtopisarza (zagrał tu samego Fredrę). W 2013 roku dla Teatru Telewizji przygotował jednoaktówkę *Nikt mnie nie zna* w cyklu *Trzy razy Fredro*. Cykl, na który złożyły się także prace reżyserskie Mikołaja Grabowskiego (*Zrządność i przekora*) i Jerzego Stuhra (*Świeczka zgaśła*), został zrealizowany z okazji sześćdziesięciolecia Teatru Telewizji i dwustu dwudziestej rocznicy urodzin Aleksandra Fredry.

Fredro. Rok Jubileuszowy

premiera: Sala Bogusławskiego, 1 grudnia 2023, godz. 19:00

scenariusz: **Jan Englert, Tomasz Kubikowski, Wojciech Majcherek**

reżyseria: **Jan Englert**

scenografia: **Martyna Kander**

reżyseria światła: **Dariusz Pawelec**

montaż projekcji filmowej: **Milena Fiedler**

realizatorzy dźwięku: **Marek Szymański, Hubert Majewski, Mariusz Maszewski**

realizatorzy światła: **Zbigniew Szulim, Bartłomiej Kaczalski, Krzysztof Łukasz Stefan**

realizatorzy wideo: **Mariusz Chałubek, Paweł Woźniak**

inspicjentka: **Katarzyna Kłosowska-Kobiałka**

W spektaklu wykorzystano fragmenty muzyki Leszka Możdżera z przedstawienia *Śluby panięskie* w reżyserii Jana Englerta za zgodą kompozytora.

występują:

Ewa Bukala

Dominika Kluźniak

Justyna Kowalska

Anna Seniuk

Ewa Wiśniewska

Marek Barbasiewicz

Wiesław Cichy

Jan Englert

Waldemar Kownacki

Grzegorz Kwieciń

Grzegorz Małecki

Kacper Matula

Paweł Paprocki

Hubert Paszkiewicz

Kolejne zaplanowane przedstawienia:

2 grudnia, godz. 16:00

3 grudnia, godz. 19:00

17 i 18 stycznia, godz. 19:00

W scenariuszu wykorzystano fragmenty komedii Aleksandra Fredry:

- *Damy i huzary* w: Aleksander Fredro, *Komedie 1817–1826*, t. 1, Warszawa 2023

- *Mąż i żona* w: Aleksander Fredro, *Komedie 1817–1826*, t. 1, Warszawa 2023

- *Dożywocie* w: Aleksander Fredro, *Komedie 1827–1835*, t. 2, Warszawa 2023

- *Pan Jowialski* w: Aleksander Fredro, *Komedie 1827–1835*, t. 2, Warszawa 2023

- *Śluby panięskie* w: Aleksander Fredro, *Komedie 1827–1835*, t. 2, Warszawa 2023

- *Wielki człowiek do małych interesów* w: Aleksander Fredro, *Komedie 1855–1868*, t. 3, Warszawa 2023

- *Zemsta* w: Aleksander Fredro, *Komedie 1827–1835*, t. 2, Warszawa 2023

oraz utworów jego autorstwa:

- *Ogłuchłem* w: Aleksander Fredro, *Pisma wszystkie. Wiersze t. 2*, Warszawa 1962
- *Piczomira* [Warszawa 2018]
- *Sztuka obłąpania* [Warszawa 2020]
- *Trzy po trzy* [Warszawa 2014]
- *Zapiski starucha* [Warszawa 2020]

a także cytaty z tekstów i wypowiedzi następujących autorów:

- Tadeusz Boy-Zeleński: *Obrachunki fredrowskie* [Warszawa 2021]
Maria Dąbrowska: *Dzienniki 1914–1965* [Warszawa 2009]
Edward Dembowski: *Piśmiennictwo polskie w zarysie 1845* [w: *Pisma społeczne i polityczne*, Warszawa 1979]
Aleksander Dunin-Borkowski: *Uwagi ogólne nad literaturą w Galicji* [„Tygodnik Literacki” 1842 nr 50–51]
Zofia Fredrowa: *Ostatnie chwile Al. Fredry opisane ręką jego żony* [cyt. za: Bogdan Zakrzewski, *Fredro z paradyżu*, Wrocław 1976]
Seweryn Goszczyński: *Nowa epoka poezji polskiej 1835* [cyt. za: *Dzieła zbiorowe*, t. 3, Lwów 1911]
Adam Grzymała Siedlecki: *Przedmowa do Trzy po trzy Aleksandra Fredry* [Warszawa 1957]
Stefan Jaracz: *Fredro „odbrązowiony”* [„ABC” dn. 4 I 1932]
Bohdan Korzeniewski: *Ciągle Fredro* [„Pamiętnik Teatralny” 1958 nr 2]
Stanisław Koźmian: *Aleksander Fredro w: Teatr. Wybór pism*, t. 1, Kraków 1959
Jerzy Leszczyński: *Kocham go jak ojca* [„Świat” 1953 nr 53]
Adam Mickiewicz: *Pan Tadeusz* [Wrocław 2012]
Jan Nepomucen Miller: *O nowy repertuar teatrów polskich* [„Teatr” 1946 nr 1–2]
Cyprian Kamili Norwid: *List do Ludwika Nabelaka, 1865* [cyt. za: *O Fredrze*, oprac. Jerzy Timoszewicz, program do *Pana Geldhaba* w Lubuskim Teatrze w Zielonej Górze, 1973]
Tadeusz Różewicz: cyt. za Anna Kuligowska-Korzeniewska: *Jedyny polski dramaturg, który zajmował się życiem* [wstęp: Aleksander Fredro, *Komedie 1817–1826*, t. 1, Warszawa 2023]
Jarosław Marek Rymkiewicz: *Aleksander Fredro jest w złym humorze* [Warszawa 1982]
Juliusz Słowacki: *Kordian* [Wrocław 1974]
Jerzy Stempowski: *Pan Jowialski i jego spadkobiercy w: Szkice literackie. Chimera jako zwierzę pociągowe* [Warszawa 1988]
Kazimierz Władysław Wójcicki: *Odwiedziny u Aleksandra hr. Fredry (z wycieczki naukowej 1869 roku)* [cyt. za: Bogdan Zakrzewski: *Fredro i fredrusie*, Wrocław 1974]
Serwis czytelniczy Nakanapie.pl

W projekcji filmowej wykorzystano fragmenty następujących filmów i spektakli Teatru Telewizji opartych na komediach Aleksandra Fredry:

- *Geniusz sceny*. Reż. Romuald Gantkowski (1939). Ludwik Solski (Łatka), Stanisława Angel-Engelówna (Różia)
- „*Dożywocie*” w *Teatrze Współczesnym* [reż. Jerzy Kreczmar]. Polska Kronika Filmowa (1964). Tadeusz Łomnicki (Łatka), Tadeusz Fijewski (Twardosz)
- *Dożywocie*. Reż. Wojciech Pszoniak (2001). Wojciech Pszoniak (Łatka), Gustaw Holoubek (Twardosz)
- *Dożywocie*. Reż. Jacek Woszczerowicz (1968). Jacek Woszczerowicz (Łatka), Kazimierz Rudzki (Twardosz)
- *Śluby panińskie, czyli magnetyzm serca*. Reż. Andrzej Łapicki (1985). Jan Englert (Gustaw)

- *Śluby panieńskie*. Reż. Jan Englert (2017). Jan Englert (Radost)
- *Śluby panieńskie*. Reż. Ireneusz Kanicki (1966). Jan Englert (Albin), Zdzisław Mrożewski (Radost)
- *Śluby panieńskie, czyli magnetyzm serca*. Reż. Andrzej Łapicki (1996). Mirosława Dubrawska (Pani Dobrójska), Andrzej Łapicki (Radost)
- *Śluby panieńskie, czyli magnetyzm serca*. Reż. Andrzej Łapicki (1985). Joanna Szczepkowska (Aniela), Jan Englert (Gustaw)
- *Pan Jowialski*. Reż. Olga Lipińska (1976). Bronisław Pawlik (Szambelan)
- *Damy i huzary*. Reż. Janusz Nyczak (1991). Jerzy Stasiuk (Major), Danuta Stenka (Zosia)
- *Damy i huzary*. Reż. Olga Lipińska (1973). Jan Kobuszewski (Kapelan)
- *Mąż i żona*. Reż. Bohdan Korzeniewski (1973). Zbigniew Zapasiewicz (Wacław)
- *Mąż i żona*. Reż. Jan Świdorski (1978). Jerzy Kamas (Wacław)
- *Pierwsza lepsza, czyli nauka zbawienna* (1980). Reż. Andrzej Łapicki (1980). Anna Seniuk (Julia, Panna Marta), Marek Walczewski (Alfred)
- *Pan Jowialski*. Reż. Olga Lipińska (1976). Barbara Ludwiżanka (Pani Jowialska)
- „*Dożywocie*” w *Teatrze Współczesnym* [reż. Jerzy Kreczmar]. Polska Kronika Filmowa (1964). Mieczysław Czechowicz (Filip), Andrzej Łapicki (Birbancki)
- *Zemsta*. Reż. Jan Świdorski (1972). Wojciech Pokora (Papkin)
- *Zemsta*. Reż. Olga Lipińska (1994). Jan Peszek (Papkin)
- *Zemsta*. Reż. Andrzej Wajda (2002). Roman Polański (Papkin)
- *Zemsta*. Reż. Jan Świdorski (1972). Jan Świdorski (Cześnik). Aleksander Dzwonkowski (Dyndalski)
- *Zemsta*. Reż. Olga Lipińska (1994). Jan Nowicki (Cześnik), Jerzy Bińczycki (Dyndalski)
- *Zemsta*. Reż. Andrzej Wajda (2002). Janusz Gajos (Cześnik), Daniel Olbrychski (Dyndalski), Roman Polański (Papkin), Andrzej Seweryn (Rejent)

Licencje: Telewizja Polska S.A., FilMOTEKA Narodowa – Instytut Audiowizualny, Akson Studio

Kontakt:

Marzena Dąbrowska tel. 22 69 20 735; tel. kom. 506 214 471; e-mail: media@narodowy.pl
www.narodowy.pl / „O Teatrze” / „Dla mediów”